

Bestemmelse og Hartkornet. Der har jeg ment, at man let vilde komme ind paa et vanskeligt Omraade, naar Kommissionerne fik ganske frie Hænder til at bestemme, hvormegent Hartkorn der skulde henhøre til Præstegaarden efter Reglen om de 2 Heste og de 4 a 6 Køer, eller, om man hellere vil, de 2 Heste og 6 Køer, og naar man paa rimelig Maade vil begrænse det Areal, der skal henlægges til Præstegaarden, tror jeg derfor ikke, man vel kan undgaa at tage Hartkornet med. Nu har jo det ærede Medlem (Oyenbøll) udviklet for os, at man kan fastsætte et vist Kvantum boniteret Jord i Stedet; men det er mig ikke klart, hvorledes dette bliver forskjelligt fra Hartkornet, thi Hartkornsansættelsen gaar jo netop ud fra, at et vist Areal boniteret Jord, det vil sige Jord, der er ansat til Løsten 24, udgjør 1 Ede. Hartkorn. Det er i det øvrige Land 72,000 Kv.-Alen og paa Bornholm 49,600 Kv.-Alen, hvis jeg ikke feiler; saamange Kv.-Alen af Jord til Løst 24 udgjør 1 Ede. Hartkorn. Naar man altsaa siger, at et Areal af 144,000 Kv.-Alen boniteret Jord vil være nok til at holde 2 Heste og 6 Køer, saa vil det paa den Maade, hvis jeg ikke misforstod det ærede Medlem, netop stemme med 2 Edr. Hartkorn. Det maa derved kun bemærkes, at efter den nye Matrikel er der ikke sat nogen Jord til en højere Løst end 20, saa at der derigjennem kan fremkomme en Forskjel. Dette Spørgsmaal blev imidlertid henvist til nærmere Overveelse, og jeg skal derfor ikke længere opholde mig derved. — Naar den ærede Ordfører omtalte, at jeg havde anmodet ærede Medlemmer af begge Thing om at sammentræde i en Kommission, saa ønsker jeg kun at tilføje, at det naturligtvis ikke angaar Lovforslaget, det vilde ikke findes rimeligt, men det angaar det ofte stedfindende Salg af Præstegaardsjord fra Kald, hvori nye Præster ere blevne ansatte, og som altsaa først efter ny Ledighed ville komme ind under Lovforslaget. Det er ikke ønskeligt, at Salget af saadan Jord standses. Jeg har havt en Formodning om, at den tidligere derved brugte Fremgangsmaade kunde trænge til nyere Regler og Bestemmelser, og det er altsaa mit Ønske, at den nedsatte Kommission vil veilede mig i den Henseende. Den er imidlertid ganske naturligt kommen til at røre ved Lovforslagets § 12 og maaske kan der ved nærmere Forhandling kommen noget Resultat ud deraf. Jeg skal derfor ikke nærmere her komme ind paa de herhen hørende enkelte Ændringsforslag, idet Sagen saaledes paa en vis Maade udskydes til 3die Behandling. — Det af mig stillede Ændringsforslag til Paragrafens 3die Afsnit er ganske rigtig opfattet af den ærede Ordfører. Jeg anser det nemlig rettest, at Ministeriet beholder frie Hænder til at bortselge ved Auktion eller at bortselge, efter at Auktion har været afholdt, idet der ikke saa sjældent kan indtræffe Tilfælde, hvor der

kan opnaas et større Beløb ved Salg underhaanden, naar man har frie Hænder dertil. — Jeg skal ikke modsætte mig det Ændringsforslag, der er stillet til § 15, som gaar ud paa at udstyre Grundforbedringer af de Foretagender, hvortil der kan gives Tilskud af Fonden. Jeg tilføjer, at jeg har været i Tvivl om, hvor vidt det var rigtigt at tage dem med, og naar det ærede Udvalg i Forslaget har tilføjet Afgang til at yde Laan dertil, saa er jeg tilfreds dermed. — Det af mig stillede Ændringsforslag til en anden Affattelse af 1ste Stykke af § 17 gaar ud paa at bøde paa en Mangel, der er tilstede ved denne Paragraf, der jo, som ærede Medlemmer ville se, omhandler Naadensaaret, idet der ikke er medtaget nogen Regel for Bispenses Naadensaar, i hvilken Henseende dog en Regel nok kan være fornøden. Jeg skal ikke nærmere omtale dette Forslag, da det er tiltraadt af den ærede Ordfører. — Jeg skal heller ikke modsætte mig, at der i 3die Stykke udgaa de Ord, som angaa Godtgjørelse for Markarbeider, der ere udsorte af Formanden. Der vilde vel ikke kunne opstaa nogen Proces af Sagen, da det efter det sidste Stykke af Paragrafen er Ministeren, som afgjør alle de Lovligheder, der kunne opstaa deraf, uden at der er Afgang til Rettergang; men det er ganske sikkert, at det er meget vanskeligt at fastsætte den virkelige Verdi af saadanne Markarbeider, og Følgen af Forslagets Vedtagelse vil jo ogsaa kun blive den, at den først astræbende Præst ikke faar den Erstatning, der ellers vilde tilkomme ham. Ellers vil det ved Naadensaaret udjævnes mellem Præsten og Enken; det er jo nemlig kun den første Gang, det gaar efter den gamle Regel, hvorimod de senere Overgange komme til at foregaa efter Reglerne i § 17, og Følgen bliver da kun den, at den Præst, som maa overtage det gamle Naadensaar, naar han ansættes i et Kald efter denne Lov, ikke faar den Erstatning, han ellers vilde faae; men i Øvrigt vil det siden udjævne sig. Jeg kan i Øvrigt ikke have nogen Betænkelse derved, da det ikke er nogen Sag af stor Betydning. — De øvrige Ændringsforslag finder jeg ingen Anledning til nærmere at omtale, men jeg skal henvise til den ærede Ordførers Udtalelser derom.

Oyenbøll: Jeg vil blot tillade mig en Bemærkning med Hensyn til det, den høiterede Minister udtalte, idet han nemlig sagde, at, naar det Forslag, som jeg før nævnte, gik ud paa, at der skulde tillægges en Præstegaard 144,000 Kv.-Alen boniteret Jord, som netop udgjør 2 Edr. Hartkorn, saa kunde den ærede Minister ikke forstaa, hvorledes man derved kom bort fra Hartkornet; det vilde jo altsaa blive ganske det Samme som, at Præstegaarden fik 2 Edr. Hartkorn — saaledes opfattede jeg den ærede Minister. Men det er ingenlunde Tilfældet, Det maa maaske være mig tilladt at oplyse dette med et Exempel.